

Nr 19.

Ankom till riksdagens kansli den 13 mars 1928 kl. 12.³⁰ e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 27 april 1923 angående rätt för Konungen att i visst fall åsätta särskild tullavgift.

I en den 24 februari 1928 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 105, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga följande, vid propositionen fogade

Förslag

till

Förordning

om fortsatt tillämpning av förordningen den 27 april 1923 (nr 93) angående rätt för Konungen att i visst fall åsätta särskild tullavgift.

Häri genom förordnas, att förordningen den 27 april 1923 angående rätt för Konungen att i visst fall åsätta särskild tullavgift, vilken förordning gäller till utgången av år 1928, skall äga fortsatt tillämpning till och med den 31 december 1929.

Utskottet.
Återblick.

Med hänsyn till möjligheten att Sverige kunde i avseende å sina handelsförbindelser med något visst land komma att utsättas för nödvändigheten av försvarsåtgärders vidtagande och under åberopande av en utredning, av vilken framgick, att åtskilliga främmande länder i sin tullagstiftning inrymt bestämmelser, som gävo landets regering vapen i händerna för nämnda ändamål, upptog 1906 års tulltaxekommitté i sitt med betänkande den 3 maj 1909 framlagda förslag till förordning med tulltaxa för inkommande varor ett stadgande (§ 2) av följande lydelse:

»Varor från land, där svenska fartyg eller varor åtnjuta mindre gynnsam behandling än andra länders, må kunna efter Konungens förordnande be-

läggas med tilläggstull, utöver den enligt tulltaxan utgående tullavgift, till högst samma belopp som denna senare eller, där varan enligt taxan är tullfri, påföras tull till högst det belopp, vartill varans värde uppgår.

Särskild tullavgift, enligt vad nu är sagt, må åsättas allenast å tid, då riksdagen icke är samlad. Beslutet därom skall underställas näst sammanträdande riksdag inom tio dagar efter riksdagens öppnande och gäller, där riksdagen icke godkänner detsamma oförändrat, högst tio dagar efter det riksdagen fattat sitt beslut i frågan.»

Det sålunda föreslagna stadgandet ingick jämväl i det till 1910 års riksdag av Kungl. Maj:t med proposition nr 69 framlagda förslaget till tulltaxeförordning. 1910 års bevillningsutskott, som hade att yttra sig över denna proposition, fann den rätt att i viss mån bestämma över tullbevilningen, som med stadgandet skulle inrymmas åt Kungl. Maj:t, icke lämpligen böra fastställas att gälla på obestämd tid, utan syntes det utskottet lämpligare, att rätten i fråga upplätes allenast för särskilt begränsad tid. Enligt utskottets i överensstämmelse med nämnda uppfattning avfattade förslag beslöt riksdagen att till tulltaxeförordningen foga stadgandet såsom en övergångsbestämmelse, vilken erhöll giltighet intill utgången av år 1912.

Först år 1919 förelades riksdagen förslag om återupplivande av den Kungl. Maj:t genom berörda övergångsbestämmelse meddelade rätten att i visst fall åsätta särskild tullavgift. Tull- och traktatkommittén hade i skrivelse den 3 maj 1919, under framhållande att åtskilliga av Sveriges handels-traktater upphört eller inom den närmare framtiden kunde komma att upphöra, gjort framställning härom och därvid, för undvikande att stadgandet erhöles en med hänsyn till då rådande förhållanden alltför snäv omfattning, föreslagit viss ändring av dess lydelse sådan den förelåg i övergångsbestämmelsen. I anledning av denna framställning föreslog Kungl. Maj:t (proposition nr 403) 1919 års riksdag att antaga en förordning om rätt för Konungen att i visst fall åsätta särskild tullavgift, avfattad i enlighet med tull- och traktatkommitténs förslag och med giltighet intill utgången av år 1920. Denna proposition vann riksdagens bifall. Det sålunda åt Kungl. Maj:t lämnade bemyndigandet förnyades genom särskilda beslut av 1921 och 1922 års riksdagar intill utgången av år 1923.

Genom proposition nr 172 till 1923 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t, på framställning av tull- och traktatkommitténs traktatavdelning, sådan ändring av bemyndigandet, att Kungl. Maj:t skulle äga att i fråga om tullpliktiga varor förordna om deras beläggande med tilläggstullar till högst 300 procent av de eljest utgående tullsatserna. Den av Kungl. Maj:t föreslagna förordningen i ämnet antogs av riksdagen samt utfärdades den 27 april 1923. Förordningen, vilken omedelbart efter publicerandet trädde i kraft och ägde giltighet till utgången av år 1924, hade följande lydelse:

»Varor, som från visst land införas, må kunna efter Konungens förordnande beläggas med tilläggstull, utöver den enligt tulltaxan utgående tull-

avgift, till högst tre gånger samma belopp som denna senare eller, där varan enligt taxan är tullfri, påföras tull till högst det belopp, vartill varans värde uppgår.

Särskild tullavgift, enligt vad nu är sagt, må åsättas allenast å tid, då riksdagen icke är samlad. Beslutet därom skall underställas näst sammanträdande riksdag inom tio dagar efter riksdagens öppnande och gäller, där riksdagen icke godkänner detsamma oförändrat, högst tio dagar efter det riksdagen fattat sitt beslut i frågan.»

Giltighetstiden för sistnämnda förordning har sedermera på förslag av Kungl. Maj:t förlängts genom beslut av riksdagen, senast år 1927 för tiden intill 1928 års utgång.

Propositionen.

Det föreliggande förslaget avser en utsträckning av giltighetstiden för förordningen den 27 april 1923 under ytterligare ett år eller till utgången av år 1929. På sätt framgår av ovannämnda statsrådsprotokoll har föredragande departementschefen vid anmälan av ärendet inför Kungl. Maj:t förklarat sig förutsätta, att Kungl. Maj:t, som hittills icke begagnat sig av ifrågavarande befogenhet att åsätta särskilda tullavgifter, icke heller i fortsättningen skulle göra bruk därav under annan förutsättning än att så visade sig oundgängligen nödvändigt.

Utskottets yttrande.

I anslutning till den nu lämnade redogörelsen vill utskottet framhålla följande. Då Kungl. Maj:t första gången begärde bemyndigande att åsätta särskilda tullavgifter, motsatte sig bevillningsutskottet, att bemyndigandet skulle såsom Kungl. Maj:t föreslagit meddelas utan tidsbegränsning och riksdagen beslöt i enlighet med utskottets förslag, att bemyndigandet skulle gälla endast för en kortare tid, efter vars utgång något förnyande av bemyndigandet icke ifrågasattes. När förslag härom åter uppkom, föranleddes detta av att förhandlingar om handelstraktater med vissa främmande makter förestodo. Bemyndigandet meddelades endast till utgången av det närmast följande året och har sedermera, på sätt ovan nämnts, efter förslag av Kungl. Maj:t av riksdagen förnyats.

Bevillningsutskottet som icke heller nu kommer att göra någon annan hemställan än om bifall till propositionen, vill emellertid ifrågasätta, huruvida icke Sveriges handelspolitiska förhållanden till främmande makter kunna anses i en snar framtid medgiva, att den ur olika synpunkter synnerligen betydelsefulla överflyttning till Kungl. Maj:t av en del av riksdagens beskattningsrätt, som det ifrågavarande bemyndigandet innebär, kan av Kungl. Maj:t undvaras. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t till ett kommande år ägnar frågan härom särskild uppmärksamhet.

Under åberopande av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 105, antaga det med propositionen framlagda förslaget till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 27 april 1923 (nr 93) angående rätt för Konungen att i visst fall åsätta särskild tullavgift.

Stockholm den 13 mars 1928.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Johan Nilsson i Kristianstad, Örne, Bergman, Boman, Wigforss*, K. Oscar Ericson i Obergå, Björnsson, Leander, Jönsson i Boa, Johansson i Arkösund, Bengtsson i Kullen, Olsson i Golvvasta, Nylander, Björklund, Åström*, Wijkström*, Olsson i Gävle, Ljunggren*, Andersson i Katrineholm* och Werner.

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.
